

Nr. 1/2023

 Söderhamn
NÄRA

En bekvämare vardag

En tidning från Söderhamn Nära med information om Söderhamn Nära

Vi tar över laddstolparna

Årets Närpris

Vi behöver massor med el

Fastighetsnära insamling

Därför behövs Söderhamn Nära som infrastrukturbolag

En del skulle säga att vi behöver vatten, vi behöver el, vi behöver värme och vi behöver ta hand om avfall och säkerställa att vi har internet, men behöver vi ett infrastrukturbolag för det? Och ett kommunalt sådant?

I kristider får de kommunala bolagen en än viktigare uppgift för att vårt moderna samhälle ska fortsätta fungera så smidigt och likvärdigt som möjligt för alla. En väl fungerande infrastruktur är nödvändig för hela landets utveckling och välbefinnande, från samhället i stort till den enskilde individen.

Infrastruktur innebär höga kostnader vid investeringar och underhåll som är nödvändiga för att ett modernt samhälle ska fungera. Det låter ju fint men vad innebär rent konkret den infrastruktur vi levererar i vardagen till dig?

Vi på Söderhamn Nära har ett uppdrag – att som infrastrukturbolag göra vardagen bekväm för dig, men det moderna välbefinnandet kräver sina resurser. Resurser som inte är outtömliga.

Som du kan läsa om längre fram i tidningen kommer vårt behov av el i framtiden att fördubblas. För att kunna leverera all el kommer det att behövas mycket stora investeringar. Hur ska vi som bolag fortsätta att leverera värde och tillväxt i en omvärld som präglas av osäkerhet såväl ekonomiskt som tekniskt, socialt och politiskt? En omvärld där allt snurrar snabbare och snabbare. Vi måste vara lyhörda och ta tillvara de innovativa och smarta lösningar som finns tillgängliga för att fortsätta

leverera värde för dig på effektivaste sätt.

För att lyckas med det krävs att vi samarbetar över våra kompetensområden och verksamhetsgränser. Det är tillsammans vi gör det och nu är ordet tillsammans viktigare

än någonsin för att säkerställa att vi fortsätter utveckla vårt välbefinnande och samhälle. Så låt oss fortsätta för dialog för att tillsammans säkerställa den bekväma vardagen i det samhälle vi vill leva i framgent.

Linda Leiderud
VD

En bekvämare vardag ges ut av Söderhamn Nära och når alla kommuninvånare och företag i Söderhamn som samhällsinformation.
Text, bild och layout: Per Arvelin och Gunnar Lidén, tel 0270-751 26, e-post gunnar.liden@soderhamnara.se

Renhållning kommer att vara en snackis även i framtiden

FÖR ETT PAR ÅR SEDAN skrev jag en krönika i den här tidningen om att renhållning alltid engagerar. Hur intressant det visat sig vara, att väldigt många i alla tänkbara sammanhang har en åsikt om renhållning. Och är det något jag kan känna mig säker på så är det att renhållningsfrågorna kommer att vara högt uppe i folks medvetande även i framtiden, för nu händer det nämligen saker.

Renhållningen är en verksamhet som ständigt utvecklas, men under de senaste åren i ganska maklig takt. Undantaget är utsortering av matavfall, det var ett stort projekt, men i övrigt har det mesta sett lika ut under lång tid. Återvinningsstationerna med sina gröna containrar och glasigloos har stått på samma platser och sett likadana ut. Samma sak med Långtå Återvinningscentral. Sedan den byggdes om för omkring tjugo år sedan har det mesta flutit på. Vi har lagt till fler fraktioner och infört lördagsöppet året runt, vilket varit mycket uppskattat. I övrigt är nog den allmänna uppfattningen att renhållningen är en robust och välfungerande del av kommunens verksamheter som man känner igen.

Under de närmaste åren kommer det dock att bli en hel del förändringar. Redan vid kommande årsskifte tar kommunen över samlingsansvaret för förpackningar i och med att en ny lagstiftning träder i kraft. Då blir det Söderhamns kommun och Söder-

hamn Nära som har det fulla ansvaret för att insamlingen av förpackningar ska fungera. Det i sig kanske inte blir en stor sak för dig som ska källsortera förpackningar, men för oss blir det en stor förändring.

Men det stannar inte med det. Nästa stora steg är FNI- Fastighetsnära insamling. Det innebär i korta drag att i stort sett all insamling av förpackningar ska vara tillgängligt nära fastigheten där du bor. Hur det ska lösas på bästa sätt för dig oavsett om du bor i lägenhet eller villa, kommer att bli renhållningsorganisationernas största och kanske knepigaste uppgift att lösa på decennier.

Det här kommer nämligen att påverka oss alla. Redan om fyra år ska FNI vara på plats, vilket innebär att vi på den tiden ska komma fram till ett fungerande system för insamling av förpackningar, där alla hushåll lätt och bekvämt ska kunna sortera ut förpackningar i nära anslutning till sina hem.

Det här kommer att ställa nya och högre krav på vår renhållningsorganisation, på fastighetsägare, verksamheter och på dig och mig som privatpersoner. Med detta kommer även åsikter av alla de slag, från att man anser att det mesta är fel till att man tycker att det mesta är rätt.

Så när jag påstår att renhållning även i framtiden kommer att engagera och vara ett

samtalsämne i alla tänkbara sammanhang, så ljuger jag inte.

Veronica Henriksson,
renhållningschef

Kommunansvar, FNI och digitalisering

Återvinningsstationerna övergår i kommunal regi vid årsskiftet.

RENHÅLLNINGENS UTMANINGAR som nu knackar på dörren är många och stora. Under de närmaste åren kommer hela organisationen att ställas inför utmaningar som är helt nya. Här kommer vi att ta upp och förklara det viktigaste som kommer att ske.

- Det ska sägas direkt att vi inte har svaren på allt och mycket av det som sker kommer att kräva en hel del planering och arbete av alla som arbetar med renhållning och kundservice på Söderhamn Nära, säger Clas Nordin, enhetschef på renhållningen.

Det första som kommer att hända är att Sveriges kommuner från och med första januari 2024, får ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll. Detta innebär i steg ett att vi tar över ansvaret för alla återvinningsstationer runt om i kommunen. Återvinningsstationerna drivs i dag av Förpackningsinsamlingen, FTI. Kommunen kommer att få ersättning för arbete kopplat till insamling och drift av stationerna av producenterna, förpackningsindustrin. Detta är ett regeringsbeslut som gäller för hela landet.

- När det här sker vid årsskiftet får vi det fulla ansvaret för återvinningsstationerna. Vi kommer att äga återvinningscontainrarna och det blir vi som ansvarar för alla kundkontakter. Om det till exempel är skräpig eller containrarna är fulla är det vi som har ansvaret att åtgärda det, säger Clas Nordin.

I samband med att vi tar över ansvaret kommer alla containrar att skyltas om med rätt kontaktuppgifter.

Nästa stora förändring är FNI - fastighetsnära insamling. FNI är beslutat av regeringen och ska vara genomfört 2027. Den korta sammanfattningen av FNI är att det ska bli lättare för

hushållen att källsortera sitt avfall, det ska därför samlokaliseras med mat och restavfallsinsamlingen.

- I dag har vi våra återvinningsstationer och återvinningscentralen på Långtå. När FNI är utbyggt kommer det att finnas fler platser att sortera sitt avfall. Den stora utmaningen för oss är att ta fram ett system som fungerar för så många som möjligt samtidigt som det är kostnadseffektivt, säger Clas Nordin.

Att ta fram ett väl fungerande insamlingsystem för FNI är ingen lätt sak, det kommer att ta tid och resurser. Renhållningen har nu tre år på sig att ta fram ett fungerande FNI-system. När detta är gjort ska det beslutas av Kommunfullmäktige, då det är ett beslut som

Clas Nordin, enhetschef på renhållningen kommer att ha bråda dagar de närmaste åren.

berör alla medborgare.

Parallellt med detta arbetar renhållningen även med att ta fram ett digitalt kartsystem som ska underlätta för planering och hålla koll på tömningar av kärl. Digitala kartor är något som blir allt vanligare i renhållningsbranschen och är en nödvändighet för en bra återkoppling till abonnenterna.

- Det mesta i samhället och även i vår bransch går mot ökad digitalisering. Ska vi kunna upprätthålla en bra verksamhet för alla, med bra och korrekt återkoppling när något blir fel, är det med hjälp av digitala kartor och system, säger Clas Nordin.

Renhållningen går med andra ord en spännande framtid till mötes.

I dagsläget finns underjordsbehållare utplacerade i bland annat Skärså.

Nu blir det obligatoriskt att sortera ut matavfall

2012 PÅBÖRJADES UTSORTERING AV MATAV FALL I SÖDERHAMN. När vi införde det var vi först i Hälsingland och den 160:e kommunen i landet. Idag är det betydligt fler kommuner som har utsortering av matavfall och nästa år kommer alla att ha det, för då blir det nämligen obligatoriskt.

I Söderhamns kommun innebär det här att alla som tidigare valt att inte sortera ut sitt matavfall kommer att få ett brunt kärl för matavfall. Ytterligare ett par kategorier som nu kommer att få möjlighet att sortera ut matavfall är fritidsfastigheter i vissa områden som aldrig fick något erbjudande samt en rad verksamheter.

- Skillnaden den här gången är att man inte får ett erbjudande att sortera sitt matavfall. Alla kvarvarande fastighetsägare och verksamheter kommer att få möjlighet att sortera ut sitt matavfall, säger Catrine Eriksson Lovén, administratör på renhållningen och som arbetar med matavfallsprojektet.

Anledningen till att Söderhamn Nära inför obligatorisk matavfallsutsortering just nu är att regeringen beslutat att alla hushåll och verksamheter i hela landet ska sortera ut sitt matavfall. Det blir helt enkelt obligatoriskt för alla från och med första januari 2024.

- För att hinna med de fastigheter och verksamheter som ännu inte har utsortering av matavfall kommer vi inom kort att påbörja en rad kampanjer och informationsutskick till alla som är berörda, säger Catrine Eriksson Lovén.

Den stora förändringen från och med årsskiftet blir alltså att det blir obligatoriskt att sortera ut sitt matavfall. Samtidigt innebär det att merparten av de som i dag valt att inte sortera sitt matavfall kommer att få en lägre månadsavgift.

- Ytterligare en förändring som vi arbetar med är att byta ut kärlna på vissa gemensamhetsanläggningar, med större upptagningsområde, till underjordsbehållare för rest- och matavfall. Det här innebär att de gemensamma anläggningarna blir både snyggare, rymligare och mer hygieniska än vad de är i dag, säger Catrine Eriksson Lovén.

Även verksamhetsfastigheter kommer att beröras. Alla som äger en kommersiell fastighet med hyresgäster, kommer att få egna matavfallskärl.

- Skillnaden här är att vi kan erbjuda personliga besök, där vi tillsammans med fastighetsägaren tar ett större grepp om hela avfallssituationen. Som exempel kan det vara en fastighet där man samtidigt vill få hjälp att få till en bra sortering av verksamhetsavfall och övrig källsortering, säger Andreas Wallner som arbetar med renhållningsfrågor mot fastighetsägare och företag.

Med start nu under våren kommer vi att arbeta med att komplettera de idag redan etablerade gemensamhetsanläggningarna med underjordsbehållare för restavfall med behållare för matavfall.

- De anläggningar som även töms vintertid kommer att prioriteras. Till hösten kommer

vi att börja dela ut kärl för matavfall till de hushåll som idag inte har utsortering av matavfall, säger Andreas Wallner.

Du som är berörd av förändringarna, oavsett om du har ett eget kärl eller delar kärl med andra kommer att få ytterligare information när det närmar sig.

Andreas Wallner och Catrine Eriksson Lovén är två av alla dem på Söderhamn Nära som jobbar med att få ut matavfallskärl till alla som i dag saknar det.

Vi tar hand om ditt farliga avfall

I ALLA HEM OCH PÅ ALLA ARBETSPLATSER uppstår farligt avfall. Även om det många gånger handlar om väldigt små mängder på varje enskild plats blir det sammantaget snabbt stora mängder. Det rör sig om tusentals ton årligen och allt måste tas omhand.

Se dig omkring i ditt eget hem eller på din arbetsplats så upptäcker du inom kort att där finns farligt avfall, ofta är det sådant man inte tänker på. Det är allt från nagellack och andra färgprodukter till lampor, lysrör, småelektronik, musikspelande gratulationskort och batterier.

Ta batterier som exempel. När Söderhamn Nära gjorde en plockanalys på avfall för ett par år sedan kunde man räkna 7,2 batterier per 100 kilo avfall. Det kanske inte låter mycket vid en första anblick, men betänker man att söderhamnarna producerade 5 010 ton avfall år 2022 så blev det 360 000 batterier som inte togs om hand på ett korrekt sätt. Det är väldigt många batterier och det bara i Söderhamn.

Är du osäker på om en produkt är farligt avfall eller inte så är ett tips att du betraktar det som farligt avfall och tar med det till återvinningscentralen. Där finns det alltid

Farligt avfall ska du lämna hos oss på Långtå, där finns det alltid personal som hjälper dig att sortera avfallet.

kunnig personal som tar hand om avfallet och ser till att det hamnar på rätt plats. För att lättare kunna avgöra om ditt avfall är att betrakta som farligt eller inte kan du även gå in i Söderhamn Näras sorteringsguide på

soderhamnara.se och kontrollera det.

För det viktigaste av allt när det kommer till farligt avfall är att det tas om hand på ett korrekt sätt och det börjar hemma hos dig och mig.

Nya fraktioner på Långtå

I TAKT MED ATT DET STÄLLS ALLT STÖRRE KRAV på källsortering och återanvändning av det avfall som vi producerar, behövs också allt bättre system för att ta hand om allt. Målet med återvinning är att minska mängden avfall som förbränns eller deponeras.

Sedan länge har vi haft en rad fraktioner på Långtå som vi tar hand om, sorterar och lastar om till en rad olika återvinningsindustrier runt om i landet. Kvar blir en mycket liten andel som läggs på deponi, en andel som nu kommer att minskas när även gips och planglas sorteras ut för återvinning. Båda fraktionerna har nu egna uppmärksade containrar.

Ytterligare två fraktioner som nu enkelt kan återvinnas ut för återvinning är böcker och hårdplast. Böcker har tidigare, i stora mängder, kastats i brännbart. Det har varit ett stort resursslöseri eftersom böcker har ett högre återvinningsvärde än att bara energiåtervinnas.

Tidigare har man inte gjort någon skillnad på hårdplast och övrigt brännbart. Ny teknik och högre krav på återvinning av hårdplast innebär att plastleksaker, utemöbler, hinkar och all annan hårdplast som slängts nu ska

materialåtervinnas. Även för detta har vi nu en särskild container. Samtidigt är det viktigt att hålla isär hårdplast och förpackningar av

plast samt böcker och tidningar. De senare ska även fortsättningsvis sorteras ut som plastförpackningar och tidningar.

På Långtå finns nu även containrar för böcker, planglas, gips och hårdplast.

Nu är det lätt att sortera rätt

ATT KÄLLSORTERA PÅ RÄTT SÄTT kan ibland orsaka en del huvudbry. Det är inte alltid helt lätt att källsortera och veta vad som är vad och var det ska slängas.

Besöker du Långtå återvinningscentral finns det alltid kunnig personal som kan hjälpa dig, men hemma kan det vara svårare att sortera ut saker och ting i rätt fraktion. För att underlätta för dig att källsortera har vi på vår hemsida en mycket vältäckande och lättanvänd sorteringsguide. Vi har lagt in allt som tänkas kan i guiden och hur det bäst ska sorteras. Det enda du behöver göra

är att skriva in ett sökord som passar på det du vill veta mer om så får du fram hur du bäst källsorterar det. Och inte nog med det, du får även information om vad det du slänger återvinns till.

Guiden, som hela tiden uppdateras med nya sökord, är ett samarbete mellan Söderhamn Nära, Hudiksvalls kommun, Ljusdals kommun och Nordanstigs kommun.

Vill du ha tillgång till sorteringsguiden i din telefon laddar du bara ner Söderhamn Näras app. Den hittar du både i Appstore och Google Play.

Inte så Nära

Nästan 100 000 nya elbilar under 2022

FORDONSSTATISTIKEN för 2022 är summerad och elbilen fortsätter att ta marknadsandelar. Under året fick Sverige 98 975 nya elbilar – hälften av alla nya elbilar bar antingen märket Volkswagen, Volvo, Kia eller Tesla.

Sett till andelen elbilar av alla totala fordonsregistreringar så var 31 procent elbilar under 2022. Den högsta andelen elbilar under en enskild månad blev december då hälften av alla nya bilar var en elbil.

Totalt finns det nu 218 313 elbilar i Sverige där den vanligaste elbilen är Volkswagen ID.4. Samma modell är också den mest levererade elbilsmodellen i år.

2022 års andel på 31% är nära nog en dubbling mot tidigare år och 2023 kan vi förvänta oss att hälften av alla nya bilar kommer att vara elbilar.

Kranvatten vs flaskvatten

VI HAR TILLGÅNG till rent vatten dygnet runt direkt i kranen. Trots uppenbara fördelar med vårt kranvatten säljs stora mängder flaskvatten i Sverige, 25 liter per person och år. Onödigt eftersom kranvattnet är gott, färskt och lokalproducerat.

Flaskvatten kostar minst 250 gånger mer än kranvatten. Det betyder att du kan dricka minst 250 liter kranvatten för samma pris som du köper en liter vatten på flaska.

Genomsnittspriset för en liter kranvatten i Sverige är cirka 5 öre. Då ingår förutom produktion och distribution till en kran nära dig också skydd av våra vattentäkter där vårt dricksvatten hämtas, rening av avloppsvattnet och hantering av dagvatten.

Att producera och leverera en liter flaskvatten drar minst 300 gånger mer energi än att tappa upp en liter vatten från kranen.

Att producera och leverera en liter flaskvatten släpper ut minst 300 gånger mer av växthusgasen koldioxid än att tappa upp en liter vatten från kranen.

Du kan dessutom alltid vara säker på att kranvattnet är färskt. När det gäller flaskvatten däremot kan det både ha transporterats länge och blivit stående i affären under lång tid innan du konsumerar det.

Bredbandshandboken ger svar på dina frågor

Funderingar kring hur installationen av fiber i din villa går till?

Hur du kopplar in din router och sätter upp ett eget nätverk?

Vad är digital-TV och hur fungerar streamingtjänster?

Hur felsöker man på bästa sätt?

Svaren på alla dessa frågor (och många fler) finns på vår hemsida:

<http://soderhamnara.se/sidor/bredband/bredbandshandboken>

Hur enkelt som helst!

Inte så Nära

Världens största batteri

ETT VATTENKRAFTSMAGASIN kan lagra stora mängder energi och leverera el efter behov, vilket ger ett pålitligt och stabilt energisystem. Enbart dammen vid Fortums vattenkraftverk i Trängslet rymmer energi motsvarande 47 miljoner Tesla Powerwall-batterier.

Dammen är som en stor hink där du förvarar vatten och sedan håller av vatten när du behöver. Inom vattenkraften utnyttjas den potentiella energin och omvandlas till rörelseenergi. När vatten släpps på från vattenmagasinet, in genom kraftverket, skapas rörelseenergi i turbinen. Det händer genom det tryckfall i vattnet som sker genom turbinen och som gör att den börjar rotera. Genom den roterande rörelsen utvinns sedan elektrisk energi i generatorm.

Panta ännu mera

VAR GÖR DU AV PLASTFÖRPACKNINGEN till hämtmaten som du åt till lunch? Källsorterar eller slänger bland vanliga sopor? Ingetdera är ett hållbart alternativ.

Nu vill forskare minska vårt plastavfall genom att införa ett nytt nationellt pantsystem.

Plastanvändningen i Sverige har fortfarande en lång väg att gå innan den är en del av den cirkulära ekonomin.

Endast tio procent återvinns, den största delen förbränns och även nedskräpning och i förlängningen bildandet av mikroplaster är delar av plastens miljöpåverkan, konstateras i ett projekt lett av Nils Johansson, forskare inom strategiska hållbarhetsstudier vid KTH.

Plastanvändningen har ökat de senaste åren och under pandemin ökade just plastförpackningar för hämtmat markant. Därför undersöker forskare nu möjligheten att införa pantsystem för de engångsförpackningar som används för take away-rätter.

Det går till så att kunden betalar en pantavgift för plastmatlådan, exempelvis genom en app. Avgiften återbetalas när matlådan lämnas tillbaka till restaurangen, som i sin tur ansvarar för rengöring och disk.

Införandet av ett pantsystem skulle enligt forskarna troligtvis vara samhällsekonomiskt lönsamt och till viss del även ekonomiskt fördelaktigt för företagen.

Vi tar emot ditt ris

Risvagnen står till förfogande för dig som vill frakta bort ris och trädgårdsavfall.

VÅREN ÄR HÄR och snart ska träd beskäras och buskar klippas. Trädgårdarna blir fina men det blir också en hel del ris att ta hand om. På Långtå kan du slänga allt ditt trädgårdsavfall oavsett om det är ett nedsågat träd, ris från buskar eller hopkrattat fjolårsgräs.

Har du ris och annat trädgårdsavfall som du vill frakta till Långtå, men inget lämpligt sätt att göra det på, är du välkommen att låna vår gallerförsedda släpvagn som är avsedd just för trädgårdsavfall.

Släpvagnen bokar du på vår hemsida www.soderhamn.nara.se

Släpvagnen får enbart användas till att transportera trädgårdsavfall och du får helt kostnadsfritt låna släpvagnen i två timmar per tillfälle.

Ris och annat trädgårdsavfall är en helt avgörande ingrediens när vi ska kompostera avloppsslam från våra reningsverk, vilket vi gör på Långtå. Genom att blanda in ris, flis och andra växtdelar får slammet en mycket bättre struktur, man kan säga att det blir "luftigare", vilket gör att mikroorganismerna som sköter komposteringen trivs och kan göra sitt jobb. Den färdiga kompostjorden används sedan till att sluttäcka deponier på Långtå.

Högre hastighet -nu upp till 1 000 Mbit/s

ATT VÄLJA RÄTT HASTIGHET på din fiberanslutning är beroende av en rad faktorer. Det viktigaste du måste tänka på är vad du faktiskt använder internet till och hur många enheter som kan tänkas vara i gång samtidigt.

Är du och din familj väldigt aktiva bör du absolut välja en högre hastighet, för få saker i ett modernt hem är så irriterande som internetuppkopplingar som inte håller måttet. Att bilden fryser när du tittar på film eller när dina barn blir utslängda ur ett spel när de är på väg att vinna ära och berömmelse, kan vara allt som behövs för att den kvällen ska vara förstörd.

Men så här behöver det inte vara och det finns en lämplig hastighet för alla behov. Vill du vara riktigt säker på att hastigheten ska räcka vid alla tillfällen kanske du ska fundera på att uppgradera dig till 1 000 Mbit/s.

På vår hemsida finns det en guide där du snabbt kan se vad vilken hastighet som kan vara bäst för just dig.

Du kan göra det mesta direkt på hemsidan

SÖDERHAMN NÄRAS HEMSIDA är vår viktigaste portal mot allmänheten. Förutom att det är här du hittar all aktuell information om Söderhamn Näras alla verksamheter, är det även här du snabbt och enkelt kan göra dina ärenden.

- Oavsett om du vill anmäla en flytt, byta storlek på ditt avfallskärl, teckna bredband eller ändra i någon annan av våra tjänster är det här du gör det, säger Emelie Hagström, som leder arbetet med att utveckla Söderhamn Näras digitala tjänster.

Det hela är dessutom mycket enkelt. Du går bara in på vår hemsida, soderhamn.nara.se och klickar dig fram i menyerna till det du vill uträtta. Väl där går du in i det aktuella formuläret och följer instruktionerna. Formulären är logiskt uppbyggda och det är i princip omöjligt att göra fel.

Det är dessutom väldigt säkert och effektivt. När du har gjort din beställning signerar du med ditt BankID. Det hela avslutas med att du får ett bekräftelsemejl att vår personal kommer att ta hand om ditt ärende.

- När det kommer till BankID och hanteringen av det vill jag passa på att understryka att vi aldrig ber om att få kundens BankID på telefon, mejl eller på något annat sätt. Om någon uppger sig för att representera Söderhamn Nära och ber om det eller andra bankuppgifter så är det inte vi. Då ska du bara avsluta samtalet eller bortse från mejlet, vi begär aldrig BankID utan ditt uttryckliga medgivande, säger Emelie Hagström.

Emelie Hagström utvecklar Söderhamn Näras digitala tjänster.

Är vattnet hårt eller mjukt?

EN FRÅGA personalen som jobbar med vatten på Söderhamn Nära ofta får, är om vattnet är mjukt eller hårt. Det korta svaret är att vattnet i Söderhamns kommun överlag är medelhårt.

Men vad är egentligen mjukt och hårt vatten?

- Vattnets hårdhet är ett mått på främst mängden kalcium- och, i mindre omfattning, magnesiumjoner i vattnet. Hårdheten på vatten avgörs av hur mycket kalcium och magnesium vattnet innehåller, ju färre joner desto mjukare vatten, säger Jonas Runarson på Söderhamn Nära.

Såväl kalcium som magnesium finns naturligt i nästan allt vatten och framför allt i grundvatten, men i Söderhamns kommun är det inte fråga om stora mängder.

Innehåller vattnet väldigt höga halter kalcium och magnesium måste det avhärdas, men det sker bara om vattnet har en hårdhet som är betydligt högre än det vi har i Söderhamns kommun.

För oss konsumenter innebär ett hårdare vatten framför allt att det går åt mer tvättmedel och att det kan bli kalkavlagringar på till exempel porslin. Det som gör vattnet hårt och som kan lämna avlagringar efter sig är

kalciumoxid, det vill säga vanlig kalk.

I tabellen nedan kan du se hur hårt eller mjukt vattnet är där du bor och på tvättmedelsförpackningar står det hur du ska dosera i förhållande till hårdheten på vattnet.

Hårdhetsgrad brukar anges på följande sätt:

- * mycket mjukt 0-2°dH
- * mjukt 2-5°dH
- * medelhårt 5-10°dH
- * hårt 10-20°dH
- * mycket hårt >20°dH

Din ort	Hårdhet °dH
Söderhamn, Vågbro, Borg, Kungsgården, Trönö, Skärså, Stugsund, Östansjö, Östanbo, Sandarne, Utvik, Humlegårdsstrand	5,9
Kinstaby, Marma, Bergvik, Vannsätter, Mo, Söderala	2,3
Ljusne, Vallvik	5,9
Stråtjärä, Skog	2,5
Holmsveden	1,7

Vattnets hårdhet mäts i tyska hårdhetsgrader, 1°dH motsvarar ungefär 10 milligram kalciumoxid per liter vatten. Gränserna är inte absoluta och det kan finnas tillfällen då gränserna sätts annorlunda.

Den första filmen, "Örjan blir förbannad" spelades in på en åker i Norrala.

Den andra filmen, "Agneta Patrull blir förbannad" spelades in i Söderhamn Näras lunchrum.

Agneta Patrull blir **förbannad**

HUMOR HAR ALLTID ANSETTS som ett effektivt sätt att nå ut med budskap. Det får folk att reagera samtidigt som man kan få sig ett gott skratt.

Just nu har Söderhamn Nära några viktiga budskap som vi vill förmedla kring matavfall och sortering. Bland annat vikten av att inte kasta annat än matavfall i matavfallspåsen och vikten av att aldrig slänga matavfall i restsoporna.

-Det här något som vi ofta pratar om men då i regel på hemsidan, i sociala medier, genom utskick eller via media. Men ibland kan det vara svårt att nå fram i bruset av all informa-

tion och därför har vi tagit hjälp av Småstadsliv för ett par korta informationsfilmer, säger Gunnar Lidén, kommunikationsansvarig på Söderhamn Nära.

Småstadsliv har vuxit i popularitet genom åren och har i dag en mycket stor följarskara. Genom att anlita Småstadsliv har informationsfilmerna från Söderhamn Nära nått ut till betydligt fler tittare och målgrupper. Bland annat genom Agneta Patrull och Örjan Bengtsforsts sociala medier.

- Den första filmen, med Örjan Bengtsforst, om att inte slänga annat än mat i matavfallspåsen nådde på någon vecka mer än 20 000

visningar på nätet. Den andra filmen, med Agneta Patrull, hade ungefär samma antal visningar på lika lång tid. Det här är enormt många fler visningar än vad vi hade mäktat med utan draghjälp från Småstadsliv, säger Gunnar Lidén.

Det viktigaste med att göra filmerna har varit att testa nya sätt att komma ut med viktiga budskap till så många som möjligt. - Och om vi samtidigt kan roa folk så är det bara en kul bonus, säger Gunnar Lidén.

Planen är att släppa ytterligare filmer under året, så håll ögonen öppna efter dem.

Du har väl koll på Ledningskollen?

OM DU PLANERAR att gräva, borra, dika eller göra något annat som innebär att du gör arbeten under markytan bör du anmäla detta på Ledningskollen.se.

På Ledningskollen.se hittar du även information om vilka ledningsägare som har infrastruktur (ledning, kablar eller annan utrustning) nedgrävd på den plats där du vill gräva. En kontakt med Ledningskollen når alla ledningsägare som är med. Ledningskollen hanterar snabbt din fråga till alla som är berörda. Tjänsten är dessutom kostnadsfri.

Både privatpersoner, företag, myndigheter, kommuner eller andra som ska planera eller utföra markarbeten har nytta av Ledningskollen.

Att gräva på en plats utan att först göra en förfrågan via Ledningskollen till eventuella ledningsägare innebär en stor risk. Den som gräver av en ledning kan bli betalningsskyldig

Läs mer på www.ledningskollen.se.

Foto: Niklas Lundqvist

Vi stödjer lokal ungdomsverksamhet

ATT ETT KOMMUNALÄGT BOLAG som Söderhamn Nära ska agera lokalt är en självklarhet. Allt som bolaget gör är lokalt och så även all sponsring. Men man kan inte få sponsring för vad som helst.

- Vi sponsrar föreningar och arrangemang som är kopplade till barn- och ungdomsverksamhet, säger Gunnar Lidén, kommunikationsansvarig på Söderhamn Nära.

De vanligaste är att vi stödjer idrottsföreningar av olika slag, men Söderhamn Nära har även sponsrat evenemang som genomförts av föreningar som inte håller på med idrott. Föreningens motprestation ska vara att de på ett eller annat sätt exponerar samarbetet med Söderhamn Nära.

Förutom en rad idrottscuper för barn och ungdomar, sponsrar vi Schools Out och Ung

Företagsamhet. Två viktiga evenemang som har ett samhällsengagemang och även fokus på ungdomar.

- Det som är nytt är att föreningar som söker sponsorsamarbeten med Söderhamn Nära måste göra det via ett formulär på vår hemsida. Därefter tar vi hand om ansökan och gör en bedömning, säger Gunnar Lidén.

Imponerande ungdomar med imponerande företag

Sedan flera år tillbaka har Söderhamn Nära sponsrat Ung Företagsamhet (UF). I denna nationella tävling för unga företagare i gymnasiet har ofta söderhamnsföretag hållit sig framme och visat på stor kreativitet. Så även i år, när företag från Staffangymnasiet vann flera priser i den regionala deltävlingen. Ett av priserna var för "Årets ekologiskt hållbara företag".

Tjejerna bakom Local Chips är Fanny Berggren, Agnes Östlund och Julia Wixner, som alla går tredje året på Staffanskolans ekonomiprogram. Segern i "Årets ekologiskt hållbara företag" ger dem automatiskt en plats i den kommande riksfinalen i Stockholm.

I slutet av mars gick den stora UF-mässan av stapeln på Gavlehof i Gävle, vilket var kulmen på ett års slit för hundratals unga företagare från hela länet med att skapa, driva och till sist avveckla företag. I samband med UF-mässan arrangeras även tävlingar i en rad kategorier, där Söderhamn Nära i egenskap av sponsor har en juryplats i "Årets ekologiskt hållbara företag".

- Med tanke på Söderhamn Näras verksamhetsinriktningar som kommunalt bolag med tydlig inriktning på miljö, energi och hållbarhet, har det alltid känts som mest naturligt och relevant för oss att vara med att utse bästa företaget i just den här kategorin, säger Gunnar Lidén, jurymedlem och kommunikationsansvarig på Söderhamn Nära.

För att kvalificera sig som kandidat i "Årets ekologiskt hållbara företag" ska en rad kriterier som lokalproducerat, ekologiska råvaror, resurssnålt tänkande, cirkulär ekonomi och hållbar produktion finnas med i affärsplanen. Ett företag som uppfyllde alla dessa krav och som därför vann, var Local Chips från Staffangymnasiet.

I ganska hård konkurrens med några andra företag som bland annat gjorde hälsoshots, smaksatt honung och ekologiskt rengöringsmedel, vann Local Chips med sina smaksatta chips gjorda av potatis med skönhetsfläckar som de fått från lokala handlare i Söderhamn.

- Det var hård konkurrens, men när vi i juryn väl fick smaka på dem, var saken klar. De var vansinnigt goda, säger Gunnar Lidén.

Framtiden är säkrad

Klass 5 på Stugsunds skola vann Närpriset 2023. Nu kan de tillsammans med sin lärare Wiveca Pettersson börja fundera på vad pengarna ska användas till.

SÖDERHAMN NÄRAS DAGLIGA ARBETE består som bekant av kommunal infrastruktur. Därför känns det extra kul att vi instiftat ett pris för att inspirera kommande generationer att intressera sig för och arbeta med sådant som ligger inom våra ansvarsområden.

För att inspirera barn och unga i förskolan upp till sexan till att intressera sig för miljö-, energi- och hållbarhetsfrågor beslutade Söderhamn Nära att införa ett pris, Närpriset. Priset är en sporre för eleverna att, i någon form av projekt, arbeta med just dessa frågor. Det ska även ses som en del i vårt sociala ansvar, som i första hand vänder sig till just barn och ungdomar.

Tillsammans med representanter från skolvärlden tog vi fram tävlingskriterier. I augusti förra året presenterade vi tävlingen för skolorna och på skärtorsdagen korades vinnarna i kategorierna förskola och F-6. Förskolans pris är på 5 000 kronor och prissumman för F-6 är 10 000 kronor. Vinstsumman går till hela skolan, men det är eleverna i den vinnande klassen som får bestämma vad pengarna ska användas till.

Trönö Förskola, under ledning av lärarna Ellinore Wennström-Frank och Annika Westrin, har arbetat med ett projekt längs den närbelägna Åstigen. Tillsammans med de äldre barnen har de följt årstiderna, plockat skräp som de sedan sopsorterat samt lärt sig vikten av att ta hand om miljön längs Åstigen. Barnen har även fått hjälp av trädgårdsmästare Robert Wirén och Tisdagsgruppen som varit

behjälpliga med att förklara hur saker och ting i naturen hänger ihop.

Tävlingsbidraget resulterade i en film och en liten utställning med bland annat skatbon.

Klass 5 på Stugsunds skola har under året arbetat hårt med att uppfinna allt från elbilar och sopsorteringsmonster till elbilar och blyxtkraftverk. De har arbetat fram ritningar och idéer som de tagit med sig till kommu-

nens tekniskola, KomTek, där de har arbetat med sina skapelser.

Här på uppslaget kan du se några av bidragen från de båda vinnarklasserna, och det går inte att säga annat än att vi har väldigt duktiga och kreativa barn runt om i kommunen. Kanske några av dem kommer att arbeta på Söderhamn Nära i framtiden.

Vi kan alltid hoppas.

Julia Nyman och Linnea Nyström Westerberg har tillverkat ett sopätarmonster.

Barnen på Trönö förskola kammade hem Närpriset på 5 000 kronor och blev då så här glada. Lika glada blev deras lärare Annika Westrin och Ellinore Wennström-Frank.

Trönö förskolas vinnande bidrag bestod bland annat av en utställning om naturen längs Åstigen och egentillverkade kråkbön.

Miliam Friberg och kompisen Felix Östlund har uppfunnit en vätgasbil som åker runt och sprider nyheter runt om i världen.

Kommunens tekniskola, KomTek arbetar med att ge barn och unga en bredare allmänbildning inom teknik och ett entreprenöriellt lärande. På KomTek kan man som lärare och pedagog boka in sina elevgrupper och arbeta med NO och Teknik. KomTek tar emot besök från förskolan upp till årskurs 9 och har bokningar dagligen. Där erbjuds eleverna hjälp med dagligen. Där finns arbeten samt programmering. Här finns även gott om material, verktyg och digitala hjälpmedel att arbeta med.

Solcellsbåten Gravitor, en innovativ skapelse av Oscar Skoglund och Leo Björklund.

Linus Stewing och Jonte Norlin, kanske två framtida energiingenjörer, som här visar upp sitt egenkonstruerade blyxtkraftverk Storm Power.

Kylie Engman, sju år, vet att man alltid ska tömma säcken när man sorterar avfall på Långtå Återvinningscentral.

Töm säcken

ATT ANVÄNDA PLASTSÄCKAR när man rensar ut sådant som ska slängas på Långtå är både praktiskt, effektivt och populärt. Det märks inte minst på det stora antalet plastsäckor som personalen på Långtå får hantera varje år. Samtidigt innebär sopsäckarna ett par stora problem för verksamheten på Långtå.

Det ena är att förslutna plastsäckor är ett arbetsmiljöproblem eftersom personalen inte har en aning om vad som finns i säckarna, vilket i sin tur innebär att det kan ligga saker i dem som man kan skada sig på i samband med hanteringen.

Det andra är att säckarna försvårar källsorteringen, eftersom det händer att det ligger felsorterade saker i säckarna.

För att förbättra arbetsmiljön för personalen och samtidigt öka utsorteringen, är det viktigt att du öppnar säcken och sorterar ut innehållet i rätt container. De tömda plastsäckarna sorterar du sedan som plastförpackningar.

Är du osäker på hur du ska göra med innehållet i dina säckor är du välkommen att fråga personalen på återvinningscentralen, de hjälper gärna till så att det blir rätt.

Underlätta för våra chaufförer

ATT KÖRA SOPBIL KAN VARA BESVÄRLIGT på vissa platser och extra besvärligt kan det vara på vintern. I bland är det helt enkelt inte möjligt att ens ta sig fram till kärlen.

Förutom att svårframkomliga vägar kan försena sophämtningen är det ett arbetsmiljöproblem för chaufförerna. Därför är det viktigt att du som ansvarar för en enskild väg fram till en fastighet håller den plogad och sandad på vintern och att du på sommarhalvåret tar bort lågt hängande grenar.

För att underlätta arbetet med att tömma dina kärler ber chaufförerna dig tänka på följande punkter:

- Det är viktigt att kärlen ställs fram på rätt sätt. Tänk på att ställa ut kärlen med hjulen mot fastigheten.
- Har du fler än ett kärler ska det vara en meters mellanrum mellan kärlen.
- Det måste även vara en meters utrymme bakom kärlen. Ställ dem inte mot staket, stolpar, elskåp, häckor eller parkerade bilar.
- Sopkärlet får inte överfyllas. Locket måste gå att stänga, annars riskerar soporna att ramla ner på marken.
- Se till att marken under kärlet är plan, kärlet välter annars lätt vid hanteringen. Detta är särskilt viktigt vintertid.
- Ställ fram kärlet kvällen innan tömningsdagen. Sophämtningen pågår under hela dagen och kan börja tidigt på morgonen och du riskerar att sopbilen redan åkt förbi om kärlet inte står ute i tid.
- Sophämtningen kan också senareläggas så låt kärlet stå kvar ute tills sopbilen kommit.

Tack för att du underlättar för våra chaufförer att tömma dina kärler.

Nya på Nära

På Söderhamn Nära arbetar idag närmare 125 personer.

De senaste åren har några gått i pension och samtidigt har vi fått några nya medarbetare.

Här har ni några av dem!

Klas Uppvall
verksamhetschef - Vatten

Christian Lodén
drifttekniker - Vatten

Kenneth Lundstedt
enhetschef - Vatten

Daniel Olsson
chaufför - Renhållning

Sandra Demander
IT-administratör - IT-drift

Johan Olsson
fibertekniker - Stadsnät

Gustav Söderlund
processtekniker - Vatten

Carina Sjöblom
kundservicemedarbetare

Nick Rönberg, kart- &
mättekniker - Kartfunktioner

Louise Pettersson
ekonomiadministratör

Nicklas Gustafsson, drift- &
automationstekniker - Kraftvärme

Kenny Olofsson
belysningsingenjör - Elnät

Henrik Inancsi är projektledare för Söderhamn Näras måtarbyten.

Så bra är din nya elmätare

SEDAN 2019 har Söderhamn Nära bytt ut alla elmätare hos alla elnätstkunder. De flesta av oss som fått våra elmätare utbytta har nog bara konstaterat att vi fått en ny elmätare och nöjt oss med det, men de nya elmätarna döljer en hel del spännande teknik och funktioner.

På senare tid, mycket tack vare de höga elpriserna, har intresset för el och elförbrukning hamnat högt uppe i folks medvetande och därför kan det vara lämpligt att förklara vad din nya elmätare kan göra. Och det är ganska mycket.

- Sedan regeringen beslutade att alla elnätstkunder ska förses med moderna och smarta elmätare har vi installerat drygt 9200 mätare, säger projektledare Henrik Inancsi på Söderhamn Nära.

Men vad är det då som gör den så smart?

För det första kan du alltid, i realtid, se vad du förbrukar och att spänning och last är vad den ska vara. Men det som gör mätaren extra intressant är om du till exempel har en elbil som ska laddas eller har solceller som kan leverera el ut på elnätet.

- Mätaren har en kundport där du kan koppla upp dig mot olika applikationer för att till exempel se när timpriserna är som mest gynnsamma för att ladda en bil. Det här kräver dock att du har ett elavtal med timpris, säger Henrik Inancsi.

En annan stor fördel med mätarna är att Söderhamn Nära, i egenskap av nätägare, har fått ett mycket effektivt verktyg för att säkerställa att allt fungerar som det ska i så väl nätet som hemma hos kunden.

- Så fort något avviker från det normala, att det till exempel är för låg eller hög spänning, larmar det hos oss och inom några sekunder vet vi vad och var felet har uppstått, säger Henrik Inancsi.

De nya mätarna har även varit viktiga i förebyggande arbeten. För en tid sedan upptäckte man ett begynnande fel på elkabeln som gick till campingplatsen på Stugsundskajen och Sjöräddningens byggnad. Med hjälp av de nya mätarna kunde man åtgärda det innan det blev värre.

- De nya elmätarna och de övervaknings-system som kommer med dem har gjort att vi kan arbeta betydligt effektivare nu. Och för våra kunder, i alla fall för de som vill se eller påverka sin förbrukning, har de nya elmätarna öppnat helt nya möjligheter, säger Henrik Inancsi.

Nu när vi har de smarta elmätarna på plats kan det vara lämpligt att du som kund loggar in på Mina Sidor och lägger till din e-postadress och telefonnummer. Detta för att vi lätt ska kunna nå dig om vi ser något som avviker från det normala.

En lång fiberresa närmar sig sitt slut

1985, när bolaget Söderhamns Kabel-TV startade sin verksamhet, var det i syfte att ta fram en stabil TV-lösning åt allmännyttan. Genom ett samarbete med Söderhamn Energi kunde man även erbjuda kabel-TV till villaägare. Tio år senare kunde man även använda nätet till Internet, det var starten på stadsnätsutbyggnaden i Söderhamn och bildandet av Söderhamn Nära.

- Den första fiberkabeln installerades 1998 och med det början på vår stora utbyggnad av internet i kommunen, säger Erik Thyr, marknadsansvarig på Söderhamn Nära och som varit med i fiberutbyggnaden från start.

2002 avsatte regeringen pengar för att skynda på fiberutbyggnaden i landet.

- Detta var startskotten för Söderhamn Teknikparks infrastruktursatsning på fiber ute på landsbygden, alla kommunala inrättningar skulle få fiberanslutningar och en spridning av internet till kommuninvånarna var målet.

De första åren byggde internet på ADSL-lösningar via telestationer. 2009 hade dock behoven av högre internethastigheter ökat och Söderhamn Nära påbörjade sin satsning med fiber till hemmet, som nu är i sitt slutskede.

Den kommunala bredbandsstrategin innebär att 90 procent av privata hushåll och 95 procent av företagen skulle kunna erbjudas hastigheter upp till 100 Mbps fram till 2020.

- Nu ser vi att det målet är uppnått med råge. Fram till 2023 har vi en täckningsgrad av 94,5 procent av fiberinfrastruktur byggt i egen regi. Dessutom har andra aktörer anlagt fiber till ytterligare fyra procent av fastigheterna där vi inte haft möjlighet att göra det, säger Erik Thyr.

De kvarvarande hushållen som saknar fiberinfrastruktur arbetar vi på att möjliggöra för alternativa tekniker så som radiolänk, satellit & mobilt bredband i första hand, men även se över möjligheter för en fiberinfrastruktur i framtiden.

Erik Thyr, marknadsansvarig på Söderhamn Nära.

Vatten - vårt viktigaste livsmedel

VATTEN ÄR ETT AV VÅRA VIKTIGASTE LIVSMEDEL. Ett livsmedel vi dessutom ofta tar för givet. Men att leverera ett vatten av högsta kvalitet, samt ta hand om det vatten vi spolar bort är allt annat än enkelt. Det vet VA-verksamheten på Söderhamn Nära, där ett 20-tal medarbetare dagligen arbetar med att säkerställa att vi alltid har vatten av hög och säker kvalitet.

Söderhamn Näras vattenverksamhet, som ansvarar för det kommunala vattnet, är en viktig del av kommunen.

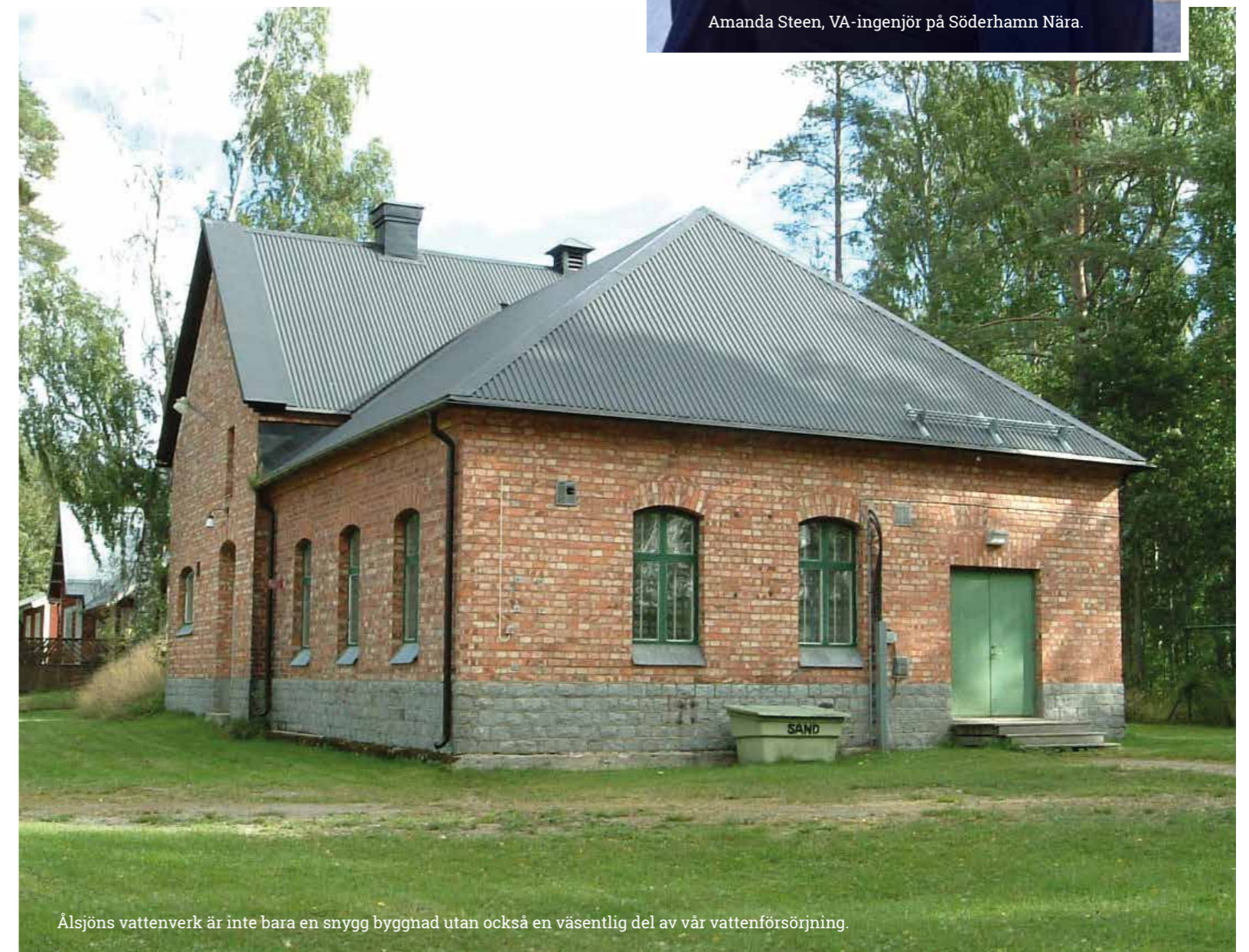
-Många tror att man helt enkelt bara pumpar upp vattnet direkt från marken och att det sedan kommer ut ur kranen. Men det är en lång process innan man kan fylla upp ett glas med rent och fräscht dricksvatten, säger VA-ingenjör Amanda Steen.

Som en viktig del i att säkerställa ett bra dricksvatten, lämnar Söderhamn Nära kontinuerligt vattenprover till analys för att uppfylla myndigheternas högt ställda krav på vårt dricksvatten.

- I Söderhamn använder vi i stort sett bara grundvatten och det är av mycket bra kvalitet. Det är väldigt sällan vi behöver sätta in extra åtgärder för att rena vattnet, men det innebär inte att vi kan slappna av. Vi måste ständigt hålla koll på vattnet eftersom vi arbetar med ett av våra viktigaste livsmedel, säger Amanda Steen.

Amanda Steen, VA-ingenjör på Söderhamn Nära.

Alsjöns vattenverk är inte bara en snygg byggnad utan också en väsentlig del av vår vattenförsörjning.

Vi tar över laddstolparna i centrum

DET ÄR NU KLART att Söderhamn Nära tar över ansvaret för laddstolparna för elbilar som i dag ägs av Söderhamns kommun, det står klart efter ett beslut i kommunfullmäktige. I dagsläget rör det sig om tre publika laddstolpar med två uttag på varje stolpe vid Köpmantorget. Planen är nu att installera lika många till.

- Det känns rätt naturligt att vi tar över driften av laddstolparna. Vi installerade dem och vi har kunnig personal som kan se till att de fungerar som de ska, säger Anders Burman, enhetschef på Söderhamn Nära.

- Inom en snar framtid kommer vi att installera laddstolpar på parkeringen bakom H&M vid Norra Hamngatan, säger Anders Burman.

Förutom själva installationen och driften av laddstolparna ska Söderhamn Nära även ansvara för att ta fram en praktisk betalösning och fastställa en avgift.

- Det här arbetet kommer vi att påbörja redan nu och förhoppningsvis har vi en bra betalösning på plats före sommaren, säger Anders Burman.

I och med att Söderhamn Nära får ansvaret

Anders Burman gör tummen upp för laddstolpar.

för laddinfrastrukturen i Söderhamn kommer man att kunna inventera fler platser där det kan vara lämpligt att installera laddstolpar.

- Samtidigt vill jag poängtera att det inte

handlar om något kommunalt monopol på laddinfrastruktur. Det står externa aktörer helt fritt att etablera laddstolpar i kommunen, säger Burman.

Här drar vi fram i år

UNGEFÄR DEN HÄR TIDEN PÅ ÅRET brukar merparten av Söderhamn Näras större och planerade projekt dra i gång. Vissa har redan påbörjats och andra ligger längre fram i planeringen. Det gemensamma med dem är att förbättra och förstärka vår infrastruktur och att de i vissa fall kan påverka trafik och framkomlighet.

När vi kör i gång våra större projekt och om det förväntas påverka dig på ett eller annat sätt kommer det alltid att annonseras på vår hemsida. Bli det dessutom förändringar eller förseningar som påverkar allmänheten kommer även det att uppdateras på vår hemsida.

Våra större projekt som kan komma att synas i kommunen under den här säsongen är bland annat:

- Stadsnätets fiberprojekt kommer under året framför allt att synas i Ljusne och Bergvik.

- Strumpinfodring av avloppsledningarna i centrala Söderhamn. Det görs för att förstärka avloppsledningarna och kan betraktas som ett förebyggande arbete.

- Sedan i höstas har vi dragit fram en ny vattenledning till Sandarne. Det mesta av arbetet med dragningen har legat en bit inne i skogen längs Flygvägen. Nu kommer det att synas mer i samband med att den nya ledningen ska kopplas samman med det befintliga va-nätet i Sandarne. Ledningen ersätter den gamla ledningen från Söderhamn till Nyhed, där den även kopplas samman med den nya

Strumpinfodring av avloppsnetet är ett av de synliga projekt som kommer att kunna påverka framkomligheten.

ledningen till Ljusne och Vallvik.

- Längs Baggargatan ska en ny vattenledning anläggas.

- Renhållningen kommer att komplettera platser i fritidsområden, där det i dag enbart finns underjordsbehållare, med underjordsbehållare för matavfall.

- Elnät har reinvesteringsprojekt där vi ska vädersäkra och förstärka nätet vid Morviken, byta nätstation Vågbro Livs som står bredvid Tempo Vågbro idag. Den nya stationen hamnar uppe vid Norra Höglundavägen.

- I årets stora nyinvesteringsprojekt ska vi säkerställa effektbehovet till E4. Vi kommer att gräva från HMT (i höjd med Hällmyra) till Söderhamnsporten via Hällåsen och Tvärledens norra sida.

- Vi har två nyanslutningar Willys där vi inte kommer synas speciellt mycket däremot har vi en nyanslutning av laddstation för elbilar vid Preem. Där behöver vi byta nätstation och kommer säkerligen ställa till med lite olägenheter när vi ska förlägga kabel till laddstationen.

- Vi är även med och lägger ner kanalisation i centrumplan etapp 2.

- Fjärrvärmens större projekt den kommande säsongen kommer att ske på Stenbacken, vid Gurkparken och vid E-Center Norra, i samband med nyetablering av ett handelshus.

Vad gäller vid strömavbrott?

SÖDERHAMN NÄRA har ett mycket stabilt elnät med en hög leveranssäkerhet.

Trots den höga säkerheten kan det hända att du drabbas av strömavbrott.

Vad som gäller vid strömavbrott är reglerat i lag och här kan du läsa mer om vad som gäller i händelse av oplanerade avbrott i elleveransen.

Om du drabbas av ett oplanerat avbrott i elleveransen, som varar minst tolv timmar i följd, har du i regel rätt till avbrottsersättning och det lägsta beloppet 900 kronor.

- Avbrottsperioden anses starta då vi har fått kännedom om avbrottet, säger Tomas Zetterström, elnätchef på Söderhamn Nära.

För varje direkt efterföljande strömlöst dygn, ökar ersättningen. Din maximala ersättning är 300 procent av din årliga nät-kostnad.

Undantaget för avbrottsersättning gäller om nätägaren visar att avbrottet beror på en händelse av exceptionell karaktär eller på händelser utanför nätägarens kontroll.

Behöver inte anmäla avbrott

- Avbrottsersättning betalas ut så snart som möjligt, men senast inom sex månader från utgången av den månad då vi fått kännedom om avbrottet. Betalar vi inte ut ersättningen inom sex månader har du rätt till ränta på ersättningsbeloppet, säger Tomas Zetterström.

inte skyldigt att betala skadestånd om det kan visa att avbrottet ligger utanför kontrollansvaret.

Näringsidkare som kan visa att elnätsföretaget handlat värdslost eller försumligt har rätt till skadestånd vid elavbrott. Näringsidkare kan vara berättigad till skadestånd oberoende av elavbrottets längd.

- För skadestånd gäller generellt att du ska kunna styrka din skada samt uppkomna kostnader, exempelvis genom kvitton eller liknande. Du ska även vidta åtgärder för att begränsa din skada, säger Tomas Zetterström.

Skadestånd omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt annan förlust på grund av avbrottet, dock inte skada relaterad till näringsverksamhet.

Går att få provat

För att få vägledning om exempelvis jämkning av avbrottsersättning eller rätten till skadestånd kan du vända dig till exempelvis Konsumenternas elrådgivningsbyrå eller till din kommunala konsumentvägledare. Om du vill få ett beslut om avbrottsersättning provat kan du vända dig till Allmänna reklamationsnämnden eller till allmän domstol.

Vill du läsa mer om ersättning och skadestånd kan du göra det på vår hemsida: www.soderhamnna.se

Se över ditt ledningsnät

VATTEN- OCH AVLOPPSNÄTEN är något vi för det mesta tar som självklara och därför ägnar vi dem i regel ingen större tankeverksamhet, men det finns en risk med det. Stopp i avloppet och vattenläckage är något som du inte alltid märker innan det är för sent, vilket kan medföra kostsamma vattenläckor och översvämningar.

- Vår rekommendation är att du med jämna mellanrum kontrollerar dina ledningar och din vattenmätare, säger VA-ingenjör Olivia Almquist.

Har du kommunalt vatten och avlopp är det Söderhamn Nära som är VA-huvudman. Det är VA-huvudmannen som ansvarar för dricksvattenförsörjningen och avloppshantering i kommunen. Alla ledningar med tillhörande anläggningar fram till en så kallad förbindelsepunkt ägs av Söderhamn Nära. Förbindelsepunkten utgör den juridiska gränsen mellan VA-huvudmannens och fastighetsägarens ansvarsområde.

- Förbindelsepunkten ligger i regel strax utanför tomtgränsen och alla VA-anordningar efter anslutningspunkten ansvarar fastighetsägaren för, säger Olivia Almquist. Undantag är vissa pumpstationer samt vattenmätare.

I ditt ansvar ingår att se till att allt vatten är rätt kopplat. Du är även skyldig att skydda vattenmätaren mot kyla och skador, samt se till att den är placerad enligt VA-huvudmannens anvisningar. Det är också bra att ha kunskaper om hur just ditt ledningsnät fungerar och hur det är kopplat. På så vis underlättar du felsökningar och minimerar risken för ovälköna avbrott, läckor och stopp. Du bör även avstå från att spola ner fett och annat som kan orsaka stopp i ledningarna.

- Du bör heller inte plantera träd och buskar i närheten av dina avloppsledningar. Trädrötter som växer in i rörskarvar kan orsaka stopp. Sker stoppet innanför förbindelsepunkten får du dessvärre själv stå för alla kostnader, säger Olivia Almquist.

Har du dessa råd i åtanke och regelbundet kontrollerar din VA-anläggning kan du känna dig tryggare och förhoppningsvis undvika obehagliga överraskningar.

Vill du veta mer om hur du på bästa sätt tar hand om ditt ledningsnät, kan du med fördel gå in på vår hemsida soderhamn.se/vatten och läsa eller ladda ner en instruktionsfolder som vi har lagt upp. Planerar du att bygga nytt eller bygga om finns på samma ställe även en guide med saker du bör tänka på samt goda råd.

Olivia Almquist är VA-ingenjör på Söderhamn Nära. - Vi byter kontinuerligt ut våra vattenmätare till digitala mätare. De är säkrare än de gamla och kan även larma oss om något inte ser bra ut i ledningarna för det inkommande dricksvattnet.

För mycket *skräp* i muggen

Johan Eriksson arbetar som drifttekniker på Granskärs vattenreningsverk och ser allt som felsorteras, och det är ganska mycket och helt i onödan.

FÖRRA ÅRET RENSADE SÖDERHAMN NÄRA bort närmare 18 ton skräp från rengallren i kommunens avloppsreningsverk. Året innan var siffran ungefär lika hög och året innan det och så vidare bakåt i tiden.

- Hushållspapper, våtservetter, tops, portionssnus och annat är tyvärr vanliga fulspolningar. Många känner inte till att det bara är toalettpapper som lätt kan lösas upp i avloppet och därför är det endast toalettpapper som ska spolras ner i toaletten, säger Johan Eriksson, drifttekniker på Söderhamn Nära.

Vi tar våra avlopp för givna. De ska helt enkelt bara fungera, vi vill att allt vi spolar ner ska försvinna, enkelt, smidigt och bekvämt. Men när det blir stopp i avloppen påminns vi snabbt om hur viktiga de är och det är i stort sett alltid vi själva som är orsaken till att det blir stopp.

Förutom toalettpapper innebär allt annat papper och övrigt skräp påfrestningar på våra avloppsnät, reningsverk och i slutändan våra vattendrag. Skräpet kan orsaka driftstörningar med utsläpp av orenat avloppsvatten

som följd. Även det färdigrenade vattnet påverkas då med förhöjda halter av gifter och mikroplast.

Att spola ner tops, bomullstussar och annat småskräp är illa nog. De stora problemen, speciellt för pumparna i avloppsnätet, uppstår

när det slängs större föremål som tygtrasor, blöjor och annat som kan fastna, då kan det bli stora och inte sällan kostsamma haverier. Kostnaderna för att åtgärda detta kan bli höga och är i grund och botten en helt onödig kostnad. Det kan dessutom bli dyrt för fastighetsägaren eftersom ansvaret kan falla på fastighetsägaren, beroende på var i avloppsnätet problemen med felspolningarna uppstår. Förra året spolade vi alltså ner 18 ton skräp, det motsvarar ungefär 7 000 mjölkförpackningar fyllda med skräp, den mängden borde ganska lätt kunna minskas.

- Det är bekymmersamt att det slängs så stora mängder skräp i våra avlopp. Vi borde kunna bli bättre på att göra rätt. Våra ledningsnät, pumpar och reningsverk är inte tillverkade för att ta hand om allt detta. Förr eller senare går något sönder vilket leder till kostsamma reparationer. De allra flesta abonnenter vet detta och sköter sig bra, andra har svårare att ta det till sig. Även hushåll med enskilda avlopp bör tänka på vad de spolar ner, eftersom slammet från trekammarbrunnar behandlas i den kommunala anläggningen, säger Johan Eriksson.

Förhoppningsvis kommer trenden att vända och framtida statistik visa att vi slutat kasta saker som inte hör hemma i avloppet.

Digital kommunikation

SAMHÄLLET BLIR I SNABB TAKT mer och mer digitaliserat och så även Söderhamn Nära.

På Söderhamn Nära skickar vi årligen ut tusentals pappersbrev. Det är allt från fakturor till information som kan vara viktig för våra kunder. För att komma ifrån de enorma mängderna brev och pappersutskick som genereras, påbörjade vi för en tid sedan ett projekt i syfte att digitalisera så mycket som möjligt av vår kommunikation.

Det här innebär att vi i första hand skickar all information som e-post. Alla som har en e-postadress får informationen direkt i sin dator eller mobiltelefon. De som ännu inte har någon e-postadress registrerad hos oss får fortfarande all viktig information via vanlig post.

Det är också viktigt att påpeka att hanteringen av fakturor aldrig automatiskt läggs om till e-fakturor eller e-postfakturor. Vill man ha elektroniska fakturor eller autogiro måste man själv registrera det på vår hemsida och signera med BankID.

Nyttan med fjärrvärme

SVENSKA MODERNA OCH HÖGTEKNOLOGISKA KRAFTVÄRMEVERK är helt avgörande för vår energiförsörjning. Förutom att de producerar värme, vilket avlastar elkonsumenterna, producerar de även stora mängder planerbar och väderberoende el. Det här är något som faktiskt ger kraftvärmeverken en unik position för vår energiproduktion.

Under många år har våra kraftvärmeverk haft en tät position i vår omställning från fossil till förnybar energi. Gamla olje- och gaseldade värmeverk har under de senaste decennierna konverterats till moderna kraftvärmeverk som eldas med förnyelsebara bränslen från skogsbruk och restprodukter från bland annat sågverk.

Kraftvärmeverken har även blivit en viktig del i vår avfallshantering, något som ibland har varit ifrågasatt. Men faktum är att så länge vi producerar avfall kommer vi att

behöva energiåtervinna det som i dag inte går att återvinna på annat sätt. I Sverige är det förbjudet att lägga organiskt material på deponi, så det blir per automatik ett viktigt bränsle i kraftvärmeverken, bland annat kraftvärmeverket i Bollnäs, som tar hand om vårt hushållsavfall.

En aspekt på fjärrvärmens roll i samhället som sällan kommer fram men som blivit alltmer uppenbar i elkrisens spår, är dess betydelse för många städers elförsörjning vintertid. I samband med köldknäppar utsätts elnäten för stora belastningar. Kraftvärmeverken fyller i dessa fall två viktiga funktioner, dels att de producerar värme, dels att de producerar el. Samtidigt som de avlastar elnäten står de för en viktig del av den sammanlagda distributionen av el.

Sist men inte minst är moderna kraftvärmeverk mycket stabila och robusta produ-

center av värme och el och de är byggda för att kunna fungera i årtionden. De drivs och underhålls av skickliga tekniker och operatörer, som dygnet runt under årets alla dagar arbetar med att underhålla, optimera och säkerställa stadiga leveranser.

I dag är fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige och står för uppvärmning av ungefär hälften av landets alla fastigheter. Ser vi till flerbilshus är siffran närmare 90 procent, en helt överlägsen siffra.

Med hjälp av dig som lokal fjärrvärmeanvändare i Söderhamn skapar vi fina förutsättningar för en bättre och mer hållbar framtid för alla. Du som valt fjärrvärme ska därför vara stolt över att du inte är en del av problemet just när det kommer till värmen i ditt hus. I stället är du en del av lösningen. Tack vare att du valt fjärrvärme kan elen användas där den gör bäst nytta.

Kraftvärmeverket på Granskär producerar såväl el som värme.

Vi behöver el, massor med el -men också lagring av el

Att el, oavsett om vi pratar om priser, produktion, konsumtion, överföring, brist, ja i princip allt som handlar om el ligger högt uppe på agendan har knappast undgått någon i vårt avlånga land.

Men vad kan vi göra lokalt för att förbättra situationen? Vad behöver vi, här i Söderhamn, få på plats för att möta ett elbehov som inom ett par årtionden beräknas vara minst fördubblat?

För att få större klarhet i frågorna har vi bett vår elnätchef, Tomas Zetterström, att reda ut det hela.

Mer el behövs, både elnät och elproduktion. Sverige har ett klimatmål till 2045, senast då ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Detta mål ligger bakom stora delar av den energiomställning och elektrifiering som nu sker. Transport- och industrisektorn är tillsammans med digitaliseringens ökade behov av storskalig datalagring de som genererar lejonparten av det ökade effekt- och elenergibehovet nationellt men även lokalt.

Söderhamn och vår region är inget undantag i omställningsarbetet. Vi märker i vårt elnät ett kraftigt ökat tryck på anslutningsförfrågningar, främst kring storskalig laddinfrastruktur, energilagring och datahallar. Samtidigt som de pågående etableringarna runt Söderhamnsporten också kräver sitt. Elnätet måste därför fortsätta byggas ut och gärna fyllas med mycket mer lokalt producerad fossilfri el, oavsett teknisklag. Gör vi det får vi lägre priser på elenergi från elhandlarna och samtidigt möjliggörs fler anslutningar för elnäten.

Söderhamns kommun har ett mycket fördelaktigt geografiskt läge med E4, Stambanan, Orrskärshamnen och mycket tillgänglig etableringsbar mark som gör kommunen attraktiv. Kan vi komplettera detta med robusta elnät med hög kapacitet och mycket fossilfri elproduktion har vi ytterligare viktiga pusselbitar på plats för att möta framtidens behov.

- Som lokalnätsägare längst ut i elsystemets tentakler är vi helt beroende av stam- och regionnätens förmåga att leverera el in i vårt elnät. Finns inte tillräcklig nätkapacitet och elproduktion att tillgå i de överliggande näten som matchar vårt behov så spelar det ingen roll hur mycket elnät vi bygger själva. Det är därför viktigt att ha systemsyn för att få helhetsbilden av elsystemets beroenden och dess marknadsmekanismer, säger Tomas Zetterström.

Det finns dessvärre ingen enskild universallösning för elsystemets framtida tillräcklighet, alla goda krafter behövs. Vi måste etablera mer fossilfri och förnybar elproduktion. Samtidigt måste ny innovativ teknik kring energilagring över årstider och marknadsplatser för system och flexibilitetstjänster utvecklas. Överföringsledningar och elnät på alla nivåer måste byggas och förstärkas så att elenergi kan flöda många alternativa vägar utan begränsande flaskhalsar.

- Men viktigast av allt, vi måste ha ett gemensamt systemperspektiv och kraftsamla tillsammans med alla berörda aktörer och börja se klimatomställningen som katalysator för nya möjligheter som genererar utveckling och tillväxt för Söderhamns kommun, säger Tomas Zetterström.

Tomas Zetterström, elnätchef på Söderhamn Nära vill gärna se att vi påbörjar vår elresa in i framtiden redan nu.

Ladda ner Nära-appen!

Nu kan du sluta snekla på grannarna för att komma ihåg när det är dags att ställa ut sopkärlen.

Ladda ner vår app och få en påminnelse i din telefon kvällen innan.

Du kan enkelt ställa in vilken eller vilka av följande tre aviseringar du vill få:

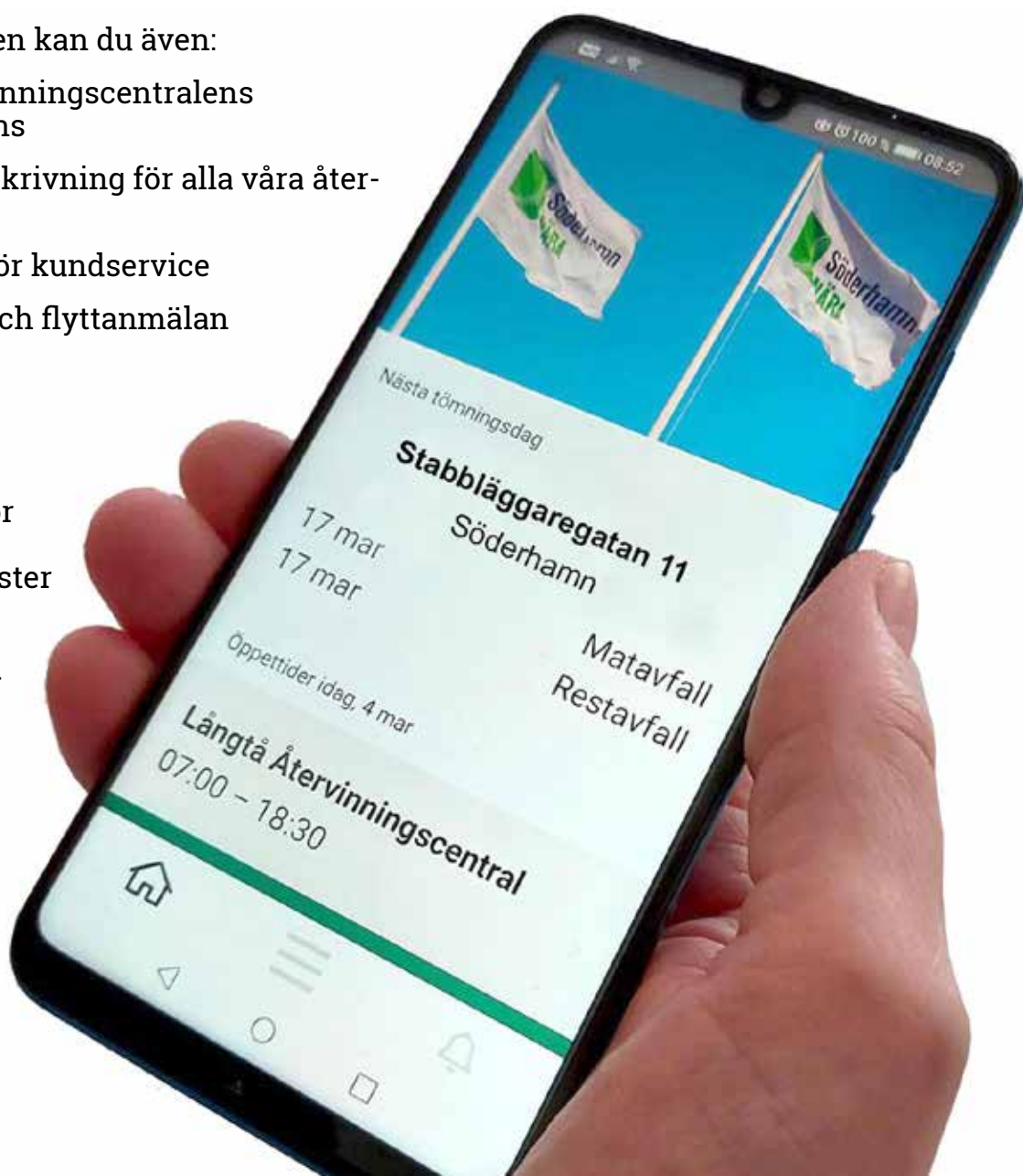
1. Tömningsdag - innebär att du som villaägare får en påminnelse kvällen innan det är dags att ställa ut sopkärlen.

2. Driftinformation - är precis vad det låter som. När vi lägger ut en driftstörning dyker den även upp i telefonen.

3. Nyheter - betyder helt enkelt att det plingar i din telefon när vi lägger ut en nyhet på vår hemsida.

När du har installerat appen kan du även:

- Få information om återvinningscentralens öppettider och var den finns
- Få karta, lista och vägbeskrivning för alla våra återvinningsstationer
- Hålla koll på öppettider för kundservice
- Fylla i kontaktformulär och flyttanmälan
- Teckna bredbandsavtal
- Via vår FAQ få svar på de vanligaste frågorna
- Logga in på Mina sidor för att få en överblick av din förbrukning och vilka tjänster du köper av oss (passa då samtidigt på att lägga till eller uppdatera din e-post-adress)

App Store

Google Play

Appen finns tillgänglig för nedladdning i både App Store och Google Play.